

De stelling: 'kokosvezel is minder duur- zaam dan veen als grondstof voor substraat'

Kokos is een van de kansrijke vezels die worden ingezet om substraatmengsels te ontwikkelen met minder veen. Het hoofddoel bij het streven naar minder veen is het creëren van een duurzaam substraat dat bestaat uit hernieuwbare grondstoffen. Maar kokosvezel komt van (heel) ver, en hoe wordt het eigenlijk gewonnen? Is kokosvezel wel duurzamer dan veen? We legden de stelling voor aan een aantal experts.

Auteur: Hanneke Tax

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!

CHARL GOOSSENS
kwekerij Gova

'De afstand en de behandeling van kokos zijn zwaar belastend'

Vezels kweken in Europa

'Wat is duurzaam? Alles wat je opgraaft en eenmalig gebruikt, is niet duurzaam. Een gewas dat je elk jaar kunt kweken en totaal kunt gebruiken, van vrucht tot vezel, is wel duurzaam: circulair. Is kokosvezel dan de duurzaamste veenvervanger? Nee! De afstand die het moet afleggen en de behandeling – wassen en bufferen van de kokosvezel – zijn zwaar belastend. In de toekomst moeten we vezels in Europa gaan kweken, van gewassen die efficiënt stikstof en CO₂ kunnen binden en geen gewasbescherming nodig hebben. Of beter nog: misschien kunnen we vezels gebruiken uit onze huidige reststromen, zodat we honderd procent benutting van teelten krijgen.'

LCA nodig

'De vraag laat duidelijk zien dat er een onafhankelijke berekening van de LCA (*Life cycle analysis*) nodig is, zodat we realistisch kunnen kijken welke toekomstige vezels het duurzaamst zijn. Het gebruik van duurzame vezels moet onze planten ook onderscheidend maken.'

DR. G.P.T. CHATTINA
artificieel substraatexpert (gecreëerd met AI)

‘Afhankelijk van het productieproces wordt voor kokos veel water en energie gebruikt’

Hernieuwbare grondstof

‘Kokosvezel heeft een aantal voordelen ten opzichte van veen in substraten. Het wordt gewonnen uit de schil van kokosnoten, een natuurlijk bijproduct van de kokosnootindustrie. Hierdoor zijn kokosvezels een hernieuwbare grondstof, in tegenstelling tot veen. Veen kan wel duurzaam gewonnen worden, maar is niet te beschouwen als hernieuwbaar. Kokos heeft in verhouding weinig behoefte aan bijsturing op het gebied van bodemstructuur en water, omdat kokosvezels van nature een goede luchtigheid en waterretentie hebben – ook al scoort veen hierop beter.’

Transport en zoutspoeling

‘Kokos heeft ook een aantal nadelen. Kokosvezels worden vaak geproduceerd in tropische gebieden, wat kan leiden tot lange transportafstanden naar de eindgebruiker met de bijbehorende milieubelasting. Dit nadeel telt het sterkst in situaties waarin veen juist dichterbij wordt gewonnen. Verder wordt bij de bewerking van kokosvezels, afhankelijk van het productieproces, veel water en energie gebruikt, ook omdat de vezels van nature zouten bevatten die schadelijk kunnen zijn voor sommige planten. Daarom wordt er een zoutspoeling uitgevoerd. Bij de keuze tussen kokos en veen is het belangrijk om rekening te houden met de specifieke omstandigheden en de locaties waar het wordt gebruikt, en om een weloverwogen keuze te maken op basis van lokale beschikbaarheid, milieu-impact en economische overwegingen.’

ELLEN DAMS
productmanager Legro

‘Door de reststroom nieuw leven in te blazen, creëren we een waardevol product waarop fruit, groenten en bomen kunnen groeien’

Bewust omgaan met grondstoffen

‘Duurzaamheid is een breed begrip, dat diverse variabelen omvat. Naast de carbon footprint zijn ook watergebruik, gebruik van land en hernieuwbaarheid essentiële onderdelen. Voor Legro is met name hernieuwbaarheid een belangrijke voorwaarde om een grondstof te kunnen beschouwen als duurzaam. Neem kokos als voorbeeld. Kokosgruis en kokosvezel zijn restproducten van de kokosindustrie. Door deze reststroom nieuw leven in te blazen, creëren we een waardevol product waarop fruit, groenten en bomen kunnen groeien.’

Als potgrondbedrijf beseffen we maar al te goed dat we bewust om moeten gaan met onze grondstoffen. Voor veen is hiervoor het certificatieschema ‘Responsibly Produced Peat (RPP)’ ontwikkeld. Ook voor kokos wordt gewerkt aan een vergelijkbare aanpak, genaamd ‘Responsibly Produced Coir (RPC)’. Hierin worden zowel sociale als milieuaspecten meegenomen.’

Fit for purpose

‘Zowel kokos als veen heeft ideale eigenschappen voor het telen van gewassen. Het is dan ook van groot belang om bij het beoordelen van grondstoffen niet alleen te kijken naar duurzaamheid, maar ook zeker naar de eigenschappen en geschiktheid. Blijkt dat een grondstof gedurende de teelt minder geschikt is, dan zal er uiteindelijk meer behoefte zijn aan nutriënten, irrigatie, land en arbeid. Ook dit heeft effect op duurzaamheid. Een product dat perfect is afgestemd op het doel (*fit for purpose*) is daarom de beste oplossing. Alleen op die manier kunnen we voldoende fruit, groenten, bomen en vaste planten telen om de wereld te voeden en steden te vergroenen.’